

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KOZLONYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben: félévre 5 kor., negyedévre 2 kor. 50 fill.
Vidéken: félévre 8 kor., negyedévre 4 kor. — fill.

FŐSZERKESZTŐ:

BENEDEK JÁNOS.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ:

SZÉKELY IMRE.

POLITIKAI ROVATVEZETŐ:

Dr. BOROSS LAJOS.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Debreczen, Fő tér 42. szám. Lamprecht palota
első emelet, az udvarban.

Német átiratok.

A magyar király személye egy és ugyanazonos az osztrák császárral. A külvilág előtt a két állam, mely közjogilag teljesen különálló, úgy jelentkezik, mintha egységes volna, mert külügyi képviselője közös.

A 67-iki törvények szerint a kettős birodalomnak éppen annyira egyenjogú különálló egyik fele Magyarország, mint másik fele az osztrák örökös tartományok együttesen; s ennek a kettős államszövetségnek a paritás alapján kell állania.

A paritást megőrzi a 67-es törvény papíron; de a gyakorlatban azt látjuk, hogy az osztrák sógor úgy értelmezi a paritást, hogy neki joga van mindent németté tenni, a magyarnak pedig kötelessége mindezt eltűrni.

Egyik ilyen arcúlsapása a paritásnak az a határtalan szemtelenség, hogy a „közös” konzulok magyar hatóságokhoz németnyelvű megkereséseket intéznek.

Ha „közös” intézmény a külügyi képviselő, akkor egyformán kell tudniok egy egyik, mint a másik szövetségben levő állam hivatalos nyelvén.

Ezt hozza magával a paritás.

A magyar hatóságokhoz a közös — tehát magyar — konzulá-

tusnak csak magyar átíratot szabad intéznie; ezt hozza magával úgy az illem, mint a jogtisztélet. Valóságos inzultálása az államiségünknek, fumigálása közjogi helyzetünknek s nyílt arcúlsapása a paritásnak, hogy ezek a t. konzulátusok elég szemtelenek például Debreczen város hatóságához német nyelvű megkereséseket intézni.

Debreczen város polgármestere ezeknek a németnyelvű megkereséseknek az elintézését megtagadta. S most a belügyminiszter úgy döntött, hogy Debreczen város köteles elintézni a konzulátus német átíratát.

No hát tisztelt tanács! elő a német grammatikával. Mert a mi közös intézményeinkben alkalmazott hivatalnokok olyan buták, hogy nem bírnak magyarul megtanulni: illik méltányolnunk ezt a korlátoltságot s beszéljünk az ő lágyvelejtésük miatt németül — mi!

Debreczen városában be akarták már egyszer vinni a német nyelvet. A Bach-korszakban történt, amikor lejött az ukáz: nyilatkozzék a városi tanács, nem volna-e időszerű a közigazgatás egész vonalán behozni a német hivatalos nyelvet? A tanács ezt válaszolta:

„Bajos volna az idők változatlan forgandóságában azon időpont

meghatározása, melyben időszerűnek mutatkoznék a német nyelv hivatalos használatának behozatala felőli tanácskozásról való gondolkodás”.

Ime, amit nem tudott megcsinálni Bach, azt keresztül viszi — Tisza István. A debreczeni tanácsnak tudni kell németül s el kell intéznie a magyar konzulátustól hozzá érkezett német megkeresést.

Exczellenz: zu dienen!

Magyar nemzeti állam, Debreczen város magyar tanácsa: Kaschamadiener!

A miniszter leiratára pedig az legyen a tanácsi határozat: Nix dajcs! ad acta!

Benedek János.

A czár háboruja.

— június 21.

Egyik csapás a másik után éri Oroszországot a háboruban, amelyet tehetlensége és álnoksága idézett föl; maga ellen ingerelve egy fejlődésben és fiatal virulásában a megfojtás veszedelmével fenyegetett törekvő, művelt és bátor nemzet haragját. Szörnyű vereségeket szenvedett az orosz szárazon és vizen, hónapok óta tart a háboru, de a szent czár armádiája egy számottevő diadalt aratni nem tudott, de vesztett nagy csatákat, temérdek embert, hadiszert, ágyut, hajót és erősségeket, bástyákon és ormokon, ahol

Regény.

Irtá: Balassa József.

1.

Igen tisztelt nagysád,

tisztelettel kérjük száz koronás számlájának mielőbb való rendezését, különben kénytelenek leszünk követelésünknek per útján való behajtására. Kiváló tisztelettel:

Zólyomi és társa.

2.

Kisasszonyom,

tegnap a versenyen láttam meg kegyedet először és boldog vagyok, hogy alkalmas volt a főváros legbájosabb művésznőjét megősmerni. Engedné meg, hogy estére, — mivel nem játszik, — a páholyban meglátogassam. Hódoló tisztelője:

Hevesi Aladár gróf.

3.

Kedves Margit,

ma végre bizonyos, hogy kiköltözöm a butorozott két szobából, Hevesi Aladár

gróf, az a fiatal tacsó, örülten belémszerezett. Azt mondta, hogy örülésig szeret. Tegnap nálam volt látogatóban és panaszkodtam, hogy nagyon szűk a lakásom. Csókol:

Iren.

4.

Kedves barátom,

légy kegyes a színház igazgatójánál közbenjárni abban az irányban, hogy Buza Irént többet foglalkoztassák. Amellett fölemlíthetné az igazgatónak, hogy miért éppen Buza Irénnek van a legkisebb gázsija a színháznál? Te, mint színházi hatalom, ezt megteheted. Batátod:

Aladár.

5.

Édes Nellim,

gondold csak, annak a kis csepp Irének az igazgató fölemelte a gázsját és minden jó szerepet ő kap. Hát nem borzasztó ez. Persze, Hevesi gróf beprotezsálta Nemes Gyulánál, a kaszinó házi írójánál, az meg terrorizálta az igazgatót. Így nem jutok én fel soha a fővárosba. Csókol:

Margit.

6.

Igen tisztelt művésznő,

köszönettel nyugtázzuk, hogy cégünkkel szemben 7220 korona, szóval hétezer-kétszázhusz korona számláját a mai napon kiegyenlítetté. Kiváló tisztelettel:

Zólyomi és társa.

7.

Kedves apám,

leveledet, amelyben pénzt kérsz, megkaptam. Postárais tettem kétszázkoronát. Kérlek azonban, hogy még ezután se mutakozzál Budapesten. Higgyék, hogy nyugalmazott őrnagy árvája vagyok. Nem kell nekik tudni az udvari cipőfoltozóról. Különösen most, amikor Hevesi gróffal való barátságom komolyabb fordulatot is vehet. Talán grófné lesz a te szerető leányod:

Iren.

8.

Kedves Irénkém,

a jövő héten nekünk, újságíróknak, nagy hangversenyünk lesz. Annyi kritikát irtunk már magáról, énekeljen most az

ezelőtt a mindenható muszka czár sasos lobogója lengett, most a japán zászló szárnya röpköd diadalmasan.

A háborút még nem vesztette el az orosz, és Japánország még alkalmasint messze van attól, hogy a béke föltételeit diktálhassa. A jövő hozhat fordulatokat és meglepő változásokat: de mindez még titok a halandók előtt, erről beszélni nem is kívánunk. Ám itt a jelen a maga valóságaival is kínálja tanulságait. A jelen valósága pedig az, hogy Oroszország a szerencsétlenség állapotába jutott, vereségek és szenvedések megaláztatása borul rá, hatalmát, amelyet leirhatatlannak gondolt, gyöngének és tehetetlennek látja most a világ. Ismételjük: ez még magában bukást, jóvátehetetlen, végleges összeomlást nem jelent. Kerültek már más, nem kevésbé hatalmas nemzetek is némely vállalkozásukban a szerencsétlenség bus fényű csillaga alá egy időre. A messze múltba példáért visszamennünk nem kell: Könnyű munka az emlékezetnek, hogy a dél-afrikai háború első részét elénk idézze. A szabadságáért küzdő búr hősiesség úgy rontott a hatalmas angolnak, hogy a britt oroszlának patakban folyt a vére Afrika sárga homokján.

Anglia helyzete a szerencsétlenségben akkor Oroszország mostani helyzetével sok hasonló vonást mutatott, a minthogy bizonyos erkölcsi tartalom hiánya dolgában van némi hasonlóság a két háború forrásában és közvetlen indítékaiban is. A nép lelkéből, egyetemes akaratából indított nemzeti háborúnak az angolok hadviselése se kezdődött a szabad búrok ellen: de energiájában és temérdek megnyilvánulásában egy ilyen háború karakterét vette föl abban a pillanatban, amint a szerencsétlenség árnyéka ráesett az angol lobogóra, amely az angol nemzet diadalmának, az angol nemzet hatalmának jelvénye. A nemzet diadalmát, hatalmát fenyegető veszedelem szélre megnyílt a hazafias áldozókészség minden forrása és nem kérdezte többé senki, mely érdekek miatt kezdték ezt a csatát, csak azt, hogy mely érdekeket fenyeget balfordulatának veszedelme. Itt pedig a maga lelkének szent és büszke javait

látta minden angol ember, tehát ment a tűzbe minden erejével, tökéletes és minden áldozatra kész elszántsággal.

Egy szabad nemzetnél ez nagyon természetes, amint hogy nagyon természetes, hogy ilyesmit Oroszországban most hasztalan keresnénk. Ott ugyan nem lángol föl haragos tüzzel az ellenség ellen a nemzeti lelkesedés, ha huszonötször eszik is Port-Artur és halomba gyül is az elszedett czári lobogó a tokiói muzeumban. Mert az a zászló csak a czaré, Port-Artur is csak a czaré, amint hogy a czár parancsa küldi a szegény muzsik fiát elvérezni Mandzsuriába. Abból a hatalomból, amely a Keleten a japánokkal viaskodik, az orosz nemzetnek más nem jutott, mint az elnyomás, rabság a tulajdon hazájában. Az orosz ember, akinek a katonafia ott az éktelen távolságban japán golyót kapott a szívébe, miért gyűlölné inkább a mikádót, mint a czárt a maga szerencsétlenségeért?

Van-e ilyen körülmények között esdálkozni való azon, hogy az orosz tartalékosokat erőszakkal kell elhurcolni — hősnak, és hogy az orosz katonák ezerszámra szökdősnek tul a hazájuk határain? Orosz professzorok a katedréről bélyegzik meg a czár háborúját, elkeseredett és elszánt emberek legyilkolják a czári zsarnokság legkészségeesebb híveit és bajos lenne megmondani, hol imádkoznak forróbb érzéssel a mikádó diadaláért, Japánországban-e vagy Oroszországban.

Asszonyok . . .

— június 21.

Balzac mondja valahol: „Három gyönyörűsége van az emberi szemnek: a vágató paripa, a vitorlázó hajó, a tánczó nő.” A finom analízisű, nagy lélekismerőnek ez a mondása félvilágot zár magába, helyesebben: az emberi gyönyörűségek mérhetetlen birodalmának felét. Némi gondolat-kapcsolás révén — a paripán, a hajón és a női tánczon keresztül — eljuthatunk a szívünknek legkedvesebb, lelkünket megigéző, érzékeinket bizsergető kellemességekhez.

Ma bizonyára valahogyan másként mondaná Balzac mester. Talán így: „Három fanyar gyümölcse van a huszadik szá-

zadnak: a vágató Mors (aki tömegkatasztrófákban utazik), a vitorlázó főpénztáros és — pardon, hölgyeim! — a kongresszuszózó nő.” Rágódtunk eleget a fanyarságokon; olykor a tehetetlenség dühével, olykor a kétségbeesés szarkazmusával. De im, a jelenségek arra ösztökélnek, hogy tovább fűzzük-fonjuk okoskodásunknak, talán sivár ötlethajszolásunknak lehetségesen nyűtt fonálát. . . A vágató Mors kaszáját másutt göbitgetik a minden sebrevrossságot tudók; a vitorlázó főpénztáros szenzációját már-már kibetűssé fokozta le a mindig furfangosabb gazságokon épülő hírhétség. Csak az aránylagosan legtűrhetőbb perszóna, akinek természetrajza merőben elűt a máik kettőtől, velük voltaképpen egy kalap alá nem is hozható, a harmadik: a kongresszuszózó nő nélküli a társadalom konvencziós bölcseleinek szeretetretváró figyelmét.

Szegény szoknyás Smith Adámok, Morus Tamások! — nem méltányolják őket eléggé. A nőknek kijáró köteles udvariasságból szó esik ugyan a berlini nemzetközi nagygyűlés dolgairól, de hol a magasabb mérték, mely a nagyérdemű eseményeket mérlegre teszi, hol a nagy szempontok, a tételes okoskodások fundamentumai, amelyeknek utmutatása szerint kell a valóban kitűnő fontosságú közkérdéseket megbírálani? Ha nem tévedek, talán csak az az egyetlen szociológiai szempont izgat — és méltán — valamennyiünket (ideértve a kongresszuszóban nem képviselt szebbik felebarátainkat), hogy a huszadik évszáz asszonyainak szövetkezését miféle lélektani rugók mozgatják?

Optimista ember azt mondaná: Ők is csak Isten képeire teremtett lények, Ők is élnek, dolgoznak, szeretnek és gyűlölnék, Ő bennük is társaságos lélek lakozik. Pesszimiztikus hajlamok így okvetetlenkednének: a férfi-zsarnokság, a nőnek kéjobjektummá, gyönyörösközzé váló lesülyesztése fölkorbácsolta az asszonyi öntudat szenvedelmét; Ők az elnyomottak, mi vasalt nadrágos Nérok a tömlöcztartók. Rosszmájú ember rövidesen — és széles mosolygással — így vélekednék: nem minden nő tűnhetik föl a színpadon, nem minden nő léphet morgantikus frigyre; kell tehát valami más módon keresni a hiúságok kielégítését.

Kinek volna igaza? — ejh, fölösleges firtatni, úgy is mindenki a maga impressziói, elfogultsága és szeszélyei szerint dönti el. De hogy az a rosszmájú legény mondott egy csipetnyi igazságot, — ezt aligha lehetne letagadni.

Az asszonyi természet mindenkor uralomra vágyó, sőt tirannisztikus volt. Az asszony szerelme egy darab önkénykedés.

egyszer maga: — értünk. A nyugdíjalapunkra megy. Irja meg, mit énekel. Levelét nevére a Nemzeti Híradóhoz küldje. Híve Nemes Gyula.

9.

Méltóságos Uram,

vettem nagyrebecsült sorait, amelyben nyolcz heti szabadságot kér Buza kisasszony számára. Mivel a szünet ugys beáll a napokban, szívesen megadom. Egyébként azt hiszem találkoznunk, mivel én is Norderneybe megyek. Lekötelezett híve

Veres, igazgató.

10.

Édes Irénem,

milyen boldog vagyok, hogy holnap már utazunk. Ma a birtokomon mindent elintéztem, holnap Pesten leszek és rögtön utazunk. Azt hiszem, életem legnagyobb boldogsága lesz nyolcz hétig távol élni a világtól — veded. Millió csókot küld:

a te Aladárod.

11.

Kedves Margit.

Norderneyből üdvözöllek. Téged is, meg a többieket is, akik azon az istenverte

nyári állomáson vagytok. Alig van időm írni, mert rögtön kirándulásra megyünk Kopenhága felé. Aladár yachtot bérelt és azon megyünk. Csókol:

Irén.

12.

Igen tisztelt művésznő,

örömmel értesültünk, hogy utazásából haza méltóztatott érkezni és várva-várjuk, hogy nagybecsű megrendeléseit teljesíthesük. Megkülönböztetett tisztelettel

Zólyomi és társa.

13.

Kedves Gyulám,

este légy a kaszinóban. Fontos, nagyon fontos ügyet kell veled megbeszélnem. Az életemről van szó. Ha szeretsz, jöjj el. Várva vár

Aladár.

14.

Méltóságos bátyámuram,

Aladár tegnap magához kéretett a kaszinóba és fölkiért arra, hogy közvetítem Ön előtt azon óhaját, hogy engedné meg

házasságát Buza Irénnel, akivel viszonya van. Azt mondotta, ha megakadályozzák, megválnak az életétől. Eunyit az egész, határozzon. Tisztelettel

Kardos Gyula báró.

15.

Kedves fiam,

azt a bolondot nem teszed meg és holnap Kairóba, Jokohámába vagy Bagdadba utazol. De már holnap. Ha hazajössz, feleségül veszed a Csanádi Ilonát. A szükséges pénzt a bankban kiutalványoztam. Így legyen, mert így kívánja

apád.

16.

Édes Irénem,

zokogva, a szobám pamfagán fokve irom ezeket a sorokat. Apám nem engedi meg házasságunkat. Már személyesen is beszéltem vele; — nem enged. Elj boldogul én kicsi üdvösségem és gondoldj arra, aki pár pillanat mulva nem él

Aladárra.

Az asszony gyűlölete: egész korszak a római császárságból. Egy, csak egy megszentelt érzés emeli fel az asszonyi lelket az alkotás magaslataig: az anyának ösztönös ragaszkodás övéhez. S az a nő, akinek a legfonságesebb szerelem osztályrészül nem adatott, méltán érezheti magát boldogtalannak.

A többi, ami ezen kívül esik: sallang, póz, mesterkéltség, önzés és hiúság. Csak úgy, mint a férfinál. A férfit is egyetlen nemes szenvedély ragadja ki az alantosságából: a munka, a fentartás veszedelme. És a férfi munkája — párosulva az anya hűséges odaadásával — biztosítja az emberiség hivatásának zavartalan és szakadatlan teljesítését.

Miért hát, asszonyok, leányok, kiragadni a munka bocsúletes zászlaját a marokos férfiközéből? Minek a lázas szervezkedés olyan társadalmi alapokon, amelyekre az asszony már rendeltetésének másneműsége folytán sem építhet? Ne sutor ultra crepidam! — ami annyit tesz: kiki a maga mesterségét folytassa. A kontárt lecsepülök vagy megaczagják.

Különbözik szívesen egy ellen, hogy a berlini kongresszus vezetőségének kedves nőtagjai csupa gyermektelen és — bocsánat! — koronaszámítás nélkül is tisztességes hajadonok.

És ezret egy ellen, hogy nem egyenes leszármazói Szép Helénának. Egy bájos, házas leány, egy tűzesszemű, ringó csipejű szép asszonyka — mondom néktek — halomra csáfolja a berlini tudós nők minden bölcsességét. És az édesen elcsattant csók, amely boldog kötésre csábit, többet lendít ami nyomoruságainkon, mint a leggondosabban „rögtönzött” asszonyi beszédek.

Különbözik: kedves hölgyeim, kegyelmezzetek meg nekem, pogánynak. Hiszen kegyetek mindig is meghallgatták a boldondos trubadurt.

Dssin.

EGYHAZ ÉS ISKOLA.

Szeptemberi vizsgálatok. Az evang. reform. főgimnáziumban az 1904—1905. tanév elején a javító-, pótló-, felvételi- és magánvizsgálatok sorrendjét a következő képpen állapította meg a püspöki hivatal: A javító-, pótló- és magánvizsgálatok a VIII. osztálynak szeptember 1-én; javító vizsgálat az I—IV. osztályoknak szeptember 6-

2-án; javító vizsgálat az V—VII. osztályoknak szeptember 3-án; felvételi vizsgálat bármely osztálynak szeptember 1-én és 2-án délelőtt; magánvizsgálatok I—IV. osztályoknak szeptember 5-én; az V—VII. osztályoknak szeptember 6-án délelőtt írásbeli-, délután szóbeli vizsgálat.

Vizsgálatok az ágost. ev. iskolában. A debreczeni ágost. hitv. ev. elemi iskolában az évről évre tartott vizsgálatok a Miklós-utcai imaházban következő sorrendben fognak megtartatni: Június hó 27-én, hétfőn d. e. 8—12 ig a fiukkal. Tanító: Polster Adolf. 27-én, d. u. 3—6 ig a leányokkal. Tanító: Keller Sándor. 28-án, kedden d. e. 9 órakor hálaadó istentisztelet. A kézimunkák június hó 27-én, d. e. 11—12-ig és d. u. 3—6-ig az iskolai helyiségben megtartandók. Ezen vizsgálatokra, valamint a hálaadó istentiszteletre a m. t. szülőket s a tanügy iránt érdeklődő közönséget tisztelettel meghívja az ág. hitv. ev. iskolaszék.

Képesítő vizsgálatok. A Svetits-intézeti róm. kath. tanítónőképzőben tegnap délután kezdődtek a tanképesítő vizsgálatok. E vizsgálatokon a tanügyi kormány képviselőjében Sipos Orbán miniszteri tanácsos elnökök. A nagyváradai egyházmegye megbízottjaként Palotay László pápai prefektus, egyházmegyei tanfelügyelő szerepel.

Vizsgálatok az orth. izr. iskolában. A debreczeni aut. orth. izr. hitközségi elemi népiskolában (József kir. herceg-utca 49. szám) az 1903—4-iki iskolai évet záró vizsgálatok a következő sorrendben fognak megtartatni: A folyó hó 26-án délelőtt az I-ső osztályé, 27-én délelőtt a II-ik, délután a III-ik, 28-án délelőtt a IV-ik, délután az V—VI. osztályé és a záró-ünnepély. A vizsgálatok, amelyekhez a t. cz. szülőket és a tanügybarátokat ez uton hívja meg a tantestület, délelőtt 9, délután pedig 3 órakor kezdődnek.

Terefere.

— június 21.

A debreczeni rendőrség kitiltott a város területéről két galicziai kereskedőt, akik a baromfiakat kora reggel összevásárolták és külföldre szállították. Emiatt aztán a debreczeni piacon a szükségletet nem képesek kielégíteni és a közönség kénytelen horribilis drága árakat fizetni.

Igy azután örülök, hogy én élek. Csókol, leányod

Iren.

20.

Aranyos Margitkám,

azt hallom, hogy Pestre jössz. Én elmegyek innét. Az igazgató nagyon mellőz, a fizetésemet leszállította, Nemes, meg a többi kritikus út. Van-e már helyetted szubrett? Ha nincs, még ma irok a direktorodnak. A te

Irenéd.

21.

Igen tisztelt kisasszony,

szíves megrendelését nem teljesíthetjük, mivel cégünk megrendelésekkel már is túl van halmozva és üzleti elvünk előbb készpénzzel fizető megbízóink kielégítése. Tisztelettel

Zólyomi és tarsa.

Ime, itt van a legtalálhatóbb hasonmás a magyar kormány gazdasági politikájának. Mindent elkövet, minden áldozatra képes, hogy a magyar termékeknek a külföldön minél tágabb kiviteli piacot szerezzen. Ennek a következménye, hogy a kivitel több, mint szabadna, mert itthon nem marad bőségesen elég.

Ez a képe a merkantilisták és az agráriusok harcának.

A hadiköltségeket pedig a jó magyar fogyasztó közönség fizeti meg.

*

A Kubelikék családi öröme világszerte érdeklődésre tarthat számot. A nagy művészt az egész művelt világ ismeri és becsüli, szívesen osztózik hát örömeiben.

De minket debreczenieket legközelebről érdekel. Hiszen a művész ami városunk polgára, a boldog fiatal anya a mi városunkban nőtt fel. Meg aztán itt él köztünk közéletünk egyik büszkesége, a tudós bessenyei Széll Farkas, akire a jóságos ég ime két kézzel ontott nagyapai áldást iker unokákkal.

A gratuláló levelek közt volt egy, amelyik szerencsét kívánt neki, hogy családjában most már van három jány.

A két újszülött jány és Kubelik Ján.

*

Az egyik kávéházban egy asztalnál vitakoztak afelett, hogy melyik vallás hódít ma legjobban.

Egyik rámutatott a reformátusok folytonos térfoglalására, a másik előhozta a statisztikai kimutatást a zsidók szaporodásáról.

— Ez mind nem bizonyít, — jegyezte meg egy harmadik. — A katolikus vallás a borostyán. Ott van a szentségben borostyán!

A vitakozók hirtelen szétugrottak.

Mákvirág.

NAPI HIREK.

— **Hitelesítő közgyűlés.** A városi háznál ma délelőtt hitelesítő közgyűlés volt Domahidy Elemér főispán elnöklésével. A gyűlésen a legutóbbi közgyűlés jegyzőkönyvét hitelesítették.

— **Városi múzeum.** Debreczen város legújabb közművelődési intézménye, a városi múzeum, örvendetesen gyarapodik értékes és értékes tárgyakkal. Különösen Lófkovits Arthur debreczeni ékszerész karolja fel lelkesen és ritka áldozatkészséggel a szép intézmény ügyét. Eddigi gazdag adományait most ismét újabakkal gyarapította, amelyeket a város megbízásából Aczél Géza főmérnök a napokban fog hivatalosan a múzeum birtokába venni. A tárgyak a volt gazdasági tanintézetben vannak egyelőre leraktározva, de nemsokára ennek az épületnek termeiben fogják azokat elrendezve állandóan elhelyezni. Erre a célra Milesz Béla, a tiszatizsafüredi múzeum tudós őre, a városi tanács felkérésére, jövő hóban megkezdte a rendezést. Ezt azonban csak ideiglenesen teheti. A múzeum rendezésére és gondozására állandó múzeumőri állást kell létesíteni.

— **A Kubelik-pár családi öröme.** A golya vidám kelepeléssel, hamiskás arccal szállt le a messze Csehország egyik kiesen fekvő kastélyára. Kolni mellett a

17.

Kedves Nemes,

intézkedjék a lapoknál, hogy valahogy meg ne írják Aladárnak azt a bolondos cselekedetét. Semmi baja sem lett; tiz percz mulva utazik. Az akadékoskodó lapoknak telefonálja meg, hogy a Tűz és Jég tiz-tiz hirdetését ad föl nekik, ha hallgatnak. — Köszöni barátja

Kardos Gyula báró.

18.

Igen tisztelt művésznő,

a mai napon kiutaltak az Ön nevére pénztárunkról tízezer koronát, amit nyugtára bármely nap délelőttjén 9 és 12 óra között fölvehet.

Az Aczél-Bank igazgatósága.

19.

Kedves apám,

egy krajczárt sem küldhetek. Az ezüstjeimet, aranyaimat eladtam, a butoraimat is. Eppen annyi pénzem lett, hogy a tízezer koronával együtt rendezni tudtam ügyeimet.

bihari kastélyban várta be Kubelik Jánosné, Szöllő Marianna az eseményt, amely az ő és művész férje boldogságát volt betetőzendő. Az esemény tegnap délelőtt 11 órakor bekövetkezett és pedig megkettőzött áldással. Két kis balesőt ringatnak a boldog szülő párra mellett. Két újszülött leányka és az anya a körülményekhez képest jól vannak. Szöllő Farkas kir. táblai tanácselnököt, a boldog nagyapát minden oldalról üdvözlök a családi örömhöz.

— **Piaczi mizériák.** Gazdaszszonyaink körében folyton nő a panasz a debreczeni piac megdrágulása miatt. A hatóság keresi az okokat, amelyek a rohamos drágulást előidézték, hogy amennyiben módjában áll, segítsen a bajon. Rá is jött arra, hogy egyes Galicziából idejött baromfi- és tojáskereskedést üző emberek a debreczeni piacra beérkező baromfiakat és tojásokat korán reggel összevásárolják, még mielőtt azokat a piacra vinnék és elszállítják innen. A rendőrség erőlyesen intézkedett, hogy a piac mesterséges megdrágulását ilyen módon megakadályozza. Két ilyen kereskedőt Sacheerhaus Rubint Jaroslauból és Schlidow Wachskerz Salamont Tarnowból egyenkint 20 korona pénzbírsággal sújtotta a kapitányság és meghagyta nekik, hogy holnap reggelig hagyják el Debreczont, különben illetőségi helyükre toloncoltatják őket.

— **Nyári tagok a Sporttéren.** Mint a múlt években, úgy most is megengedi a Debreczeni Tornaegylet, hogy a középiskolák felső osztályaiba járó tanulók és a Debreczenben időző főiskolai hallgatók a nyári szünet alatt a sportteret látogathassák s az ott folyó gyakorlatokban részt vegyenek. Akik júniusban lépnek be 3 koronát, a július 1 után belépők 2 koronát fizetnek a belépéssel egyidejűleg dr. Horvay Róbert egyleti titkárnál vagy Tóth Mihály művezetőnél. Jelentkezni mindennap d. u. 6 óráig lehet a Sporttéren.

— **Eljegyzés.** Labor Aladár, a helybeli mív. gépjavitó mérnök, a napokban váltott jegyet Berényi Ellával, a debreczeni leányvilág egyik kedves és művelt tagjával.

— **Miniszeri köszönet.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Szigmeth Károly debreczeni államvasuti felügyelőnek iskolai adományáért köszönetét nyilvánította.

— **Zenedei vizsga.** Tegnap volt az utolsó vizsga a zenedében, ma este lesz a második vizsgálati koncert és ezzel befejezi a zenede idei működését, vele szünetel jó darabig zenei életünk is. Az utolsó vizsga az előhaladott növendékek zongora vizsgája volt. A szép számmal megjelent közönség elismeréssel adózhatott a nyújtott élvezetért. Mindegyik növendék megállotta helyét, a legkiválóbbakat itt említjük: Darvas Alice (Tschajkovszky Barcarole), Békési Anna (Joachim valzer), Jablonczay Lenke, Weisz Ella, Simonffy Lóna, Rózsa Iona (Reinhold Impromptu) Rajczy Anna (Schütte Valse leute), Szatmáry Erzsébet, Dörre Ilonka (Bichle Studien), Komlóssy nővérek, Irinyi J. Kardos István és Boczán Béla.

— **A záróra.** A négy hónapi próbázáróra eltörlés sok kellemetlenséget okozott már eddig is a mulatóknak is, a korcsmárosoknak is. Ennek oka az, hogy a záróra felfüggesztéséről szóló rendeletet egyesek helytelenül értelmezték. Szüksé-

gesnek tartjuk a közönség és a korcsmárosok érdekében ismételt közölni a rendelet erre vonatkozó részét. A rendelet szerint a záróra felfüggesztése azoknak a kávéház- vagy vendéglőtulajdonosoknak, kiknek engedélyük korlátlan ital-méréssel van egybekötve. A csupán korcsmai, pálinkamérési és kávékimérői engedéllyel bírók maradnak a régi állapotban, vagyis a 45—3128—1897. bkgy. sz. szabályrendelet alá tartozó üzletekre a záróra felfüggesztése ki nem terjed. Ezek tehát 12 órakor tartoznak bezárni.

— **Állandó vasárnapi házi versenyek a Sporttéren.** Az egyleti élet élénkítésére és a tagoknak nagyobb versenyekre való előkészítésére a Debreczeni Tornaegylet e nyáron vasárnaponként 2—3 atlétikai számból álló házi versenyeket szándékszik meghonosítani. A különböző versenynemek előnyével (handicap) rendeztetnek, hogy a gyengébbek is kedvet kapjanak. Jövő vasárnap, a hó 26-án 100 m-es és 400 m futás lesz és selydolás. Az előny meghatározása végett minden versenyzőnek az előző napokban legalább háromszor próbára kell jelentkeznie. E próbák mindennap 6 órakor tartanak. Ha e versenyek beválnak, akkor az egylet a nyári tagokra nézve is életbe lépteti. A belépés az első vasárnap a tagoknak sporttéri jegyük felmutatása mellett ingyenes, nem tagok, vagy akik tagsági jegyüket nem váltották ki, 20 filléres sportjegyet váltanak.

— **Új öntözőkocsik beszerzése.** A városnak ezideig csak két öntöző kocsija van. A többi kocsikat a tűzoltóságtól vonják el és azokkal öntöztetik az utcákat. A tanács — mint értesülünk — még két öntöző kocsit szándékozik beszerezni, hogy a tűzoltóságtól ne kellessen elvonni a vizes hordókat.

— **Piaczi szabályrendelet.** A város-házán tegnap Domahidy Elemér főispán elnöklése alatt tartott értekezlet foglalkozott a piaczi szabályrendelettel, amelyre több szükséges módosítást állapított meg. Az értekezlet nem ellenzi, hogy a Péterfián vagy más forgalmasabb utcákon is létesítsenek piacot élelmiszerekre. A tapasztalat azonban azt bizonyítja, hogy az élelmiszer-árulást csakis a nagy piacon akarják vállalni.

— **Dalestély.** A Debreczeni Munkás Dalegylet július hó 2-án, szombaton az „Arany-Bika” dísztermében, Keller Sándor egyleti karnagy vezetése mellett, Veres Tóni h. bőszőrményi zenekarának közreműködésével zártkörű dalestélyt rendez az alábbi műsorral: 1. Nyitány, előadja a zenekar. 2. Népdalok, Gaál F.-től; előadja: a dalegylet. 3. Boldog voltam, id. Ábrányitól; előadja a dalegylet. 4. Honfidal, Székelytől; előadja: a dalegylet. 5. Magyar népdalok, Szentirmaytól; előadja: a dalegylet. 6. Rákóczi induló, Hubertől; zenekiszérettel előadja: a dalegylet. Hangverseny után tánc lesz. Kezdeté este 8 és fél órakor. Belépti-jegy személyenként 1 kor. 40 fill. Előre váltott jegy 1 kor. 20 fill. Alapító és pártoló tagok szabadjegyeiket használhatják. Felülfizetések köszönettel vétetnek és hírlapilag nyugtáztatnak.

— **Emlékoszlop átvétel.** A Ludas Matyi nagynevű írójának, Fazekas Mihály-nak sirján szép emlékoszlopot emelt a főiskola hazafias ifjúsága. Az emlékoszlop már teljesen készen áll a Hatvan-utcai temetőben s az oszlop emelői, a Magyar Irodalmi Társulat vasárnap, 26-án veszik át hivatalosan, ünnepség keretében az emlékoszlopot. Az ünnepélyre, mely délután három órakor kezdődik, a M. I. T. meghívta az előjáróságot, az egyházakat, iskolákat és a dalegyleteket is. Az átvételi ünnepély műsora ez: A sirnál megjelent dalárdák együttesen

eléneklik a Himnuszot, mely után Erdei Károly, a M. I. T. elnöke beszédet tart. A dalárdák a Szózatot éneklik és ezzel az ünnepség véget ér. Megjegyezzük, hogy a leleplezési ünnepélyt, mely a nagy költő és író emlékéhez méltó lesz, csak a jövő iskolai év me kezdése után — szeptemberben — tartják meg.

— **Ülések az ipartestületen.** Ma délután 5 órakor az ipartestület tanácstermében a esztradiak ülést tartanak. Holnap délután 3 órakor az ipartestületi pinter-szakosztály ülésezik. Ugyancsak holnap délután hat órakor az ácóknak lesz ülése az ipartestület tanácstermében.

— **A Bártfa-fürdői előidéző** rendkívül leszállított áráival és az új penziórendszerrel pompásan bevált. A gyönyörű időjárás sergesszül vonzza a fürdőbe a vendégeket, akik között számosan jöttek külföldről, mint például Berlinből és New Yorkból is. Az egész fürdő teljesen újja van alakítva, berendezése és felszerelése a legkényesebb igényeknek is megfelel. Lukács-fürdői előkelő szállodái, éttermei, gyönyörű kilátásra nyíló kioszk és a hosszú fedett sétányok valóban imponáló hatással vannak még az elkényeztetett külföldi vendégre is. Gyönyörű fényveszélyt közepén van a fényesen berendezett Park klub, melynek az lesz a hivatása, hogy a fürdő életét élénkítsen, a társadalmi érintkezést kellemessé tegye és Bártfa-fürdő híre messze tul vigye a monarchia határain. Június elsőjéjét kezdve új gyors összeköttetés létesült Budapest és Bártfa között, — úgy, hogy esztul a reggel hat óra negyven perczkor a keleti pályaudvarról induló vonat már délután 4 óra 15 perczkor Bártfán van, míg a 10 óra 40 perczkor este induló vonat reggel 9 óra 15 perczkor érkezik Bártfára.

— **Elveszett** egy kárpitos számszámokat tartalmazó csomag a Kádár dűlőn az ondódi iskolától. A megtalálót kéri, hogy azt az ondódi új iskolában, vagy Simonffy-utca 27. szám alatt illő jutalom ellenében adja át.

— **Halálozások.** Legutóbbi kimutatásunk óta az anyakönyvi hivatal halálozási osztályánál a következő halálozásokat jelezték be: Matkó Lajos ev. ref. 15 hónapos, Pipó Zsuzsanna ev. ref. 9 éves, Tóth Mihály ev. ref. 45 éves, özv. Seres Istvánné Szilágyi Juliánna ev. ref. 62 éves, Farkas Imre ev. ref. 36 éves.

— **Közegészségügyi állomások.** Hála a hatóság jóakarátának, ilyenekkel bőven el vagyunk látva mi, boldog debreczeniek. Ma is ment feljelentés a rendőrségre, hogy a külsővásártér 10. számú ház pincéjében mintegy 300 darab ló- és marhabőr van s ez olyan büzt terjeszt, hogy az arra járókat ájulással fenyegetik. Ebből az esetből kifolyólag felhívjuk a rendőrség figyelmét egy még büzősebb, még egészség-telenebb, de egyszersmind tűzveszélyes helyre is. A Tóczós, Hatvan és a Széchenyi kertek között — éppen a központban — tarul egy telep, melyen a közegészségügynek egész sereg ellensége van. A diszes telepen van bőr-, rongy- és csonttraktár telve patkánnyal, melyek annyira elszaporodtak, hogy a telep egész környékét ellepték az ott szinylődő szerezészetlen nyaralók lakóházaival együtt. Enyvfőző, mely büzös gőzeivel gyilkossá teszi a levegőt az egész környéken. A szoboszlai uton orrbefogva hajtának a gazdák, mikor az enyvgyár működik. Hogy a kerti lakosok mennyire szeretik az akác és orgona virág illatot enyvbüzzel keverve, azt elképzelhetjük. Van még itt egyéb is. Nagy faszinek alatt óriási mennyiségű széna és szalma, mely örökké tűzveszedelemmel fenyegeti az immár vá-

rosrészsze fejlődött terület lakóit. Megemlítjük még, hogy évek óta kérényezik a kertlakók, tegye el a tanács ezt a közveszélyes, undorító, egészségtelen telepet onnan, de a sok kérésnek eredménye eddig nem volt, holott a sorompón belül ilyen telepek állani nem szabad. Addig is, míg a többi hasonló üdülő helyeket felfedezzük a hatóság előtt, figyelmeztetjük, tegyen eleget a sok kérésnek s szállíttassa a telepet a sorompón kívül.

— Igen olcsó ajándéktárgyak, háztartási cikkek és gyermekjátékok olcsó, szabott árak mellett Mentze Henrik újdonságok áruházában Piac- és Szent-Anna-utca sarkán.

— Letzter József fényképészeti, festészeti és fényképnagyítási műterme Piac-utca 44., dr. Ujfalussy-ház. Állandó fényképkiallítás a műterem kapubejárataánál levő kirakatokban.

Budapesti árutözsde.

A „Debreczen“ távirati tudósítása.

— Déli zárlat. —

Készáru: 5—10-el magasabb.

— június 21.

Buza áprilisra	9:07—9:08
Buza októberre	6:77—6:79
Rozs áprilisra	5:34—5:35
Rozs októberre	5:58—5:59
Tengeri júliusra	—
Tengeri augusztusra	—
Tengeri 1905 májusra	—
Zab októberre	6:09—6:10
Repeze augusztusra	—

TAVIRATOK.

(Érkezik d. u. 1/2 órakor.)

— A „Debreczen“ eredeti távirata. —

Ujabb nagy vihar a képviselőházban.

Zárt ülés a debreczeni eset miatt.

Budapest, június 21.

A képviselőház mai ülésének megnyitása után elnök bejelenti, hogy *Thaly Kálmán* egészségének helyreállítása végett 8 heti szabadságidőt kér. A Ház megadta.

Elnök ezután jelenti, hogy *Rákosi Viktor*, *Gál Sándor* és *Sebess Dénes* a galaczi osztrák magyar konzulátus német levele ügyében a miniszterelnöknek a debreczeni polgármesterhez intézett és a „Debreczen“ utján köztudomásra jutott leirata miatt a napirend előtt felszólalni kívánnak.

Tisza miniszterelnök távollétében *Hieronymi* kereskedelmi miniszter kéri a Házat, hogy ne gátolják a napirenden levő fontos tárgyak elintézését.

Közbeküldetés balról: Nem vagyunk a Reichsrathban! Hát a nemzeti becsület! Szavazzunk! Szavazzunk!

Lovászy Márton kívánja, hogy külön szavazzanak minden egyes felszólalás ügyében.

Lengyel Zoltán szintén ezt kívánja.

Rákosi Viktor szemérveti az elnöknek, hogy nem teljesíti kötelességét. Amig tegnap Kubikot háromszor rendreutasította és a mentelmi bizottság elé szavaztatta, addig Tisza miniszterelnökkel szemben elnéző volt és nem utasította rendre a nemzet megsértéséért.

Elnök felteszi a kérdést. A Ház többsége megtagadja mind a háromnak a napirend előtt való felszólalás jogát.

Erre a szélső baloldaltól rögtön husznál több aláírással ellátott ívet nyújtottak fel az elnökhöz, amelyben zárt ülést kérnek.

A zárt ülést az elnök elrendeli.

Rátkay László megokolja miért kérték a zárt ülést.

Támadás történt a magyar nemzet becsülete ellen, még pedig a magyar miniszterelnök részéről. Az ország hivatalos nyelve a magyar, a német csak tünt nyelv. A miniszterelnök mégis kényszeríti a magyar hatóságot, hogy német levelezést intézzen el hivatalosan. A megsértett nemzeti becsület elégtételt kíván. **Tisza István miniszterelnök ismerje be a Ház előtt hibáját és tévedését vagy kormányzását minden erőből lehetetlenné fogják tenni.**

Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter kéri a Házat, hogy függeszszék fel a zárt ülést, miután Tisza miniszterelnök nincs jelen és így ez úgy is most céltalan.

Olay Lajos: A miniszterelnöknek kötelessége itt lenni!

Felkiáltások a szélsőbalról: Elment Bécsbe tanácsért.

Eötvös Károly rendkívül hevesen kikel a miniszterelnök ellen, aki még védelmezi azt, hogy a közös külügyi alkalmazottak németül leveleznek a magyar hatóságokkal. **A rongy, komisz konzulátusok kapcászakodnak folyton, a magyar pénzt elfogadják, de magyarul tudni nem akarnak.** Ezt a szemtelen betolakodást többé nem lehet tűrni. **Nem engedik levenni a kérdést a napirendről, amíg 20 becsületes képviselő van a képviselőházban,** míg csak a magyar nemzet elégtételt nem kap. **A debreczeni polgármester becsületes eljárását folytassa következetesen és ne teljesítse a belügyminiszter parancsát.**

Polónyi Géza kijelenti, hogy míg a nemzet elégtételt nem kap, addig itt nem lesz rend. **Ilye kormánynyal szemben minden eszköz megvan engedve.**

Lapunk zártakor *Polónyi* még folyton beszél.

Orosz-japán háború.

Budapest, június 21. Pétervárról jelentik, hogy a csár és csázná ma Péterhofba utaztak.

Kuropolitkin jelentést tett arról, hogy az orosz hadsereg beszüntette az előnyomulást és kénytelen visszavonulni. A megszállott pontokat feladták.

Tiszát Bécsbe hívták.

Budapest, június 21. A „Debreczen“ által közhírré tett belügyminiszteri leirat olyan felháborodást keltett országszerte, hogy a képviselőház nyugodt tanácskozása meg lett zavarva. Tisza István Bécsbe utazott az udvar hívására.

Gyilkosság tréfából.

Végzetes lövöldözés.

— Saját tudósítónktól. —

— június 21.

Zsabya község lakosságát tegnap óta rémes eset tartja izgatottságban. Egy tizenkilenc éves leány tréfából czélba vette egyik ismerősét, aki a golyótól találva összeesett és az orvosok véleménye szerint aligha menthető meg az életnek.

A végzetes lövöldözésről tudósítónk a következőket jelenti:

Mihályovits Koszta idevaló kereskedő *Lyubicza* nevű 19 éves leánya nagy elszáratással hódol a floberezés sportjának. — Csaknem minden nap gyakorolja magát a czéllövésben. A fegyverforgatásban olyan ügyes már most is, hogy tudása akárhány férfinak diszére válna.

Mihályovits Lyubicza tegnap délután szokása szerint töltött *Flobert*-puskával kiment az utcára, ahol verebekre lövöldözött. A csipegő madarak egyre-másra potyogtak le az ágakról, mert *Lyubicza* golyója sohasem téveszt czélt. A leány egyik ismerőse előtt dicsékedett éppen gyakorlott fegyverforgatásáról, amidőn egy *Szavin Mladen* nevű zsabyai földműves közeledett *Mihályovitsék* háza felé.

Szavin egy kissé részeg volt s amikor a leányt megpillantotta, oda szólt neki:

— No, *Lyubicza*, ha olyan pompásan tudsz löni, találj el engem. Ugyis tudom, nem találsz el.

A leány többet se kérette magát, felkapta a puskát és lövése irányította a mintegy 10 lépésre álló *Szavin* felé. A fegyver elsült. A következő pillanatban rémes sikoltás hallatszott. *Szavin Mladen* a szívéhez kapva, a földre roskadt.

A golyó *Szavin* szíve felett az egyik borda között akadott meg. Az esetről azonnal értesítették a csendőrséget, mely a nyomozást megindította.

A gyorsan előhívott orvosok a megsebesült embert azonnal ápolás alá vették, de életében nem nagyon biznak, mert a sérülés olyan természetű, hogy komplikációk nélkül is halállal végződhetik.

A megdorgált ügyvéd.

— június 21.

Egy debreczeni ügyvéd irodájába a minap egy tagbaszakadt, harsabajaszu atyafi köszöntött be a szomszédos *Mikepéres* faluból. Veszedelmesen gubancos pórt hozott, aminek történetét persze a dédapjánál kezdte el, úgy, hogy legalább másfél óráig tartott, míg a kellő információt megadta.

— Hanem aztán fölsavarja az eszt a fiskális ur, — biztatta végül gazduram a jogtudort, — mert különben elveszítjük a pört, akkor pedig baj lesz!

Az ügyvéd elmosolyodott erre az utasításra, amely azonban annyit használt a pörnek, mint például Kuropatkinnak a császár ukáza, hogy a háborút okvetlenül nyerve meg. Az első fórum az ellenfélnek adott igazat, aminek a hírére a pörös atyafi ugyanezek haragosan törte rá az ajtót a fiskális urra:

— No, ugy-e megmondtam, azt a terem buráját az urnak, hogy összeszedje minden tudományát? Aztán mégis elvesztette a pörömet. Hát ilyen fiskális maga, fékom adta, teringette?

Az ügyvéd ur persze kijött a sodrából, amikor ilyen kacskaringós, ropogós honoráriumot kapott s vissza akarta az atyafinak adni az egész pört. De hát kilátása volt rá, hogy a második fórumon nyerni fog; amely esetre csinos összegecske ütötte volna a markát. Azt azonban kereken kikérte magának, hogy működését ilyen kritikával kísérik, ami bizony egy ügyvédi irodában nem éppen szokásos dolog. Az atyafi ügydormegve távozott, a pör pedig appellata elé került, ahol aztán Themis isten-asszony hűtelen lett az ellenfélhez. Az atyafi erre megint beállított a fiskálishoz, de most már széles mosoly játszott a harcsabajsza alatt s nagy önbizalommal mondta:

— No, ugy-e bár, hogy csak használt a kornolás! Lám, hogy megnyerte a pört? Hát ugy-e, hogy nem hiába mostam meg a minap a fejét? Tudom én, hogy kell a fiskálissal beszélni!

VEGYES HIREK.

* **Posta-távirda növendékek felvétele.** Posta-távirdasegédtszettek kiképzés céljából, a kereskedelmi miniszter a magyar kir. posta-távirda- és távbeszélő hivatalokhoz 1904-ik évben 255 posta- és távirda-növendék felvételét engedélyezte és pedig: a zágrábi posta- és távirdaigazgatósági kerület számára 15-öt, a budapesti, kassai, kolozsvári, nagyvárad, (ide tartozik Debrecen) pécsi, pozsonyi, soproni és temesvári posta- és távirdaigazgatósági kerületek számára egyenként 30-at. Posta- és távirda-növendékké felvételért azon magyar honos ifjak pályázhatnak, akik a magyar nyelvet, a horvát-szlavonországi illetőségűek pedig a horvát nyelvet szóban és írásban bírják, továbbá a középiskola IV-ik vagy ezzel egyenlő rangu más iskola megfelelő osztályát hazai tanintézetben sikerrel végezték, 14 évesnél nem fiatalabbak és 16 évesnél nem idősebbek; az iskola bevégezése és növendékké felvétel között azonban legfeljebb egy évi megszakítás lehet, mely esetben hitelesen igazolni kell, hogy ezen egy év alatt az illető hol tartózkodott és mivel foglalkozott. A növendékek 18 éves életkoruk betöltéséig gyakorlati kiképzés alatt állanak; ezen kiképzés első félévében semmiféle javadalmazásban nem részesülnek; ez első év második felében azonban kincstári posta-távirdahivataloknál havi 15 korona, a második évben havi 30 korona, a 3-ik évben havi 40 korona és a negyedik évben havi 50 korona napidij-átalányt kapnak.

* **Ki akar hadapród lenni?** A városi tanács részéről a szülők és gyámok értesítettnek, hogy a cs. és kir. valamint a m. kir. honvéd hadapród iskolában az 1904—1905 tanév kezdetén betöltendő

helyekre vonatkozó Pályázati hirdetmények megérkeztek „Pályázati véghatáridő a cs. és kir. hadapród iskolába július hó 15, a honvéd hadapródiskolába július hó 10-ik napja“ a vonatkozó hirdetmények a városi tanács katonai és illetősegi ügyosztály hivatalos helyiségében (Városház, emelet 17. ajtó) betekintheők, hol az érdeklődők felvilágosítást nyernek.

* **Nincs többé ugorka-idény.** Sötét évek óta épen a nyári hónapokban több a szenzáció, mint bármikor. Hát még ha háború is folyik, mint most az oroszok és japánok közt, mely ha távol is esik tőlünk, teljes érdeklődésünket leköti. Ily időben művelt és újságolvasáshoz szokott ember le nem mondhat még ideiglenesen sem a maga megszokott lapjáról. A folyó év első felének leteltével tehát nem lesz czélszerűtlen felhívni t. olvasóink figyelmét a legelterjedtebb napilapra, a „Pesti Hírlap“-ra, mely ugy függetlenségével, radikális nemzeti politikájával, mint gazdag tartalmával példátlanul megkedveltette és első helyre küzdötte fel magát lapjaink sorában. Vezérezikírói sorában oly kitűnő politikusok is vannak, mint b. Bánffy Dezső és Eötvös Károly s oly kiváló publicisták, mint Vázsonyi Vilmos és Bede Jób; tárczaírói közt Tóth Béla, aki a híres és szellemes „Esti levelek“-et írja, továbbá Eötvös Károly, Heltai Jenő, Szomaházi István, Murai Károly, Szabóné-Nogáll Janka, Lux Terka stb. A „Pesti Hírlap“ kétségtelenül a legnagyobb terjedelemben jelenik meg napról-napra úgy, hogy a politikai s a szépirodalmi és mulattató közlemények kedvelői egyaránt bő anyagot találnak benne. — Emellett állandó előfizetőinek — akik már járatták a lapot — karácsonyi ajándékot is küld: „Pesti Hírlap Naptára“-t. — Ez a diszes kiállítású naptár, mint velünk közlik, ezuttal „Magyar női szépségek csarnoká“-val fogja meglepni olvasói s a rendkívül érdekes csarnok folytatást és kiegészítést nyer a következő évfolyamokban. Kéri is a szerkesztőség az ország minden vidékéről és minden osztályából a feltűnően szép hölgyek — asszonyok és leányok — arcképeinek beküldését, hogy azokat hű reprodukcióban bevehesse a „Szépségek Csarnoká“-ba. Még egy más kedvezményt is nyújt a „Pesti Hírlap“ előfizetőinek. Ez a Szabóné-Nogáll Janka által kitűnően szerkesztett „Divat-Salon“ című, kéthetenként megjelenő, diszes és praktikus divatlap, melyet a „Pesti Hírlap“ előfizetői féláron (félévre 4, negyedévre 2 koronáért) rendelhetnek meg. Maga a „Pesti Hírlap“ félévre 14, negyedévre 7 korona, de megrendelhető egy óra is 2 kor. 40 filléren. Kivánságra mutatószámot is küld a kiadóhivatal: Budapest, V. Váci-körút 78. sz.

* **Honvédségi bakancsok** szállítására hirdetett pályázatot a honvédelmi miniszter. A jövő 1905. évre ugyanis a hazai kisiparosoknak 20,000 pár bakancs és 10,000 pár könnyű cipő készítése és szállítása tartatott fenn s ezen mennyiség kamarakerületenként fog az azok készítésére ajánlatot tevő cipész és csizmadia iparosok között kiosztatni. Az idevonatkozó tájékoztató felhívást most küldte szét a debreczeni kereskedelmi és iparkamara a kerületbeli ipartestületekhez, de ezen az uton is figyelmébe ajánlja az érdekeltektől szakiparosoknak a pályázatban való részvételt. A szállításban kizárólag ipartestületi kötelekben levő kisiparosok és ilyenekből alakult szövetkezetek vehetnek részt. A bakancsok párjának készitési díja 10 korona 56 fillérben, a könnyű cipőké pedig páronként 8 korona 80 fillérben lett megállapítva. A szerződési feltételek a kamara hivatalában megtekinthetők. A

szabályszerű, bélyeggel ellátott írásbeli ajánlatok legkésőbb f. é. július hó 15-ig az illetékes ipartestület utján nyújtandók be a kamarához.

* **Iparfejlesztés.** „Pártoljuk a magyar ipart!“ „Ipar teszi nagygyá a nemzetet!“ Ez a két mottó diszi és jellemzi az „Agrária“ magyar gépforgalmi rt. most megjelent, remek kiállítású árjegyzékét. Az „Agrária“, mely 1903. április óta működik, hazánkban az első oly irányu intézmény és máig is az egyedüli iparterjesztő vállalat, mely kizárólag magyar gyártmányokat hoz forgalomba. Ezen alapelv szigorú betartásával állította össze árjegyzékének mostani kiadványát is, amely nemcsak arról tanuskodik, hogy a vállalat minden irányban versenyképes a külfölddel szemben, de egyszersmind hű tükröt mutatja a magyar gépipar előrehaladottságának is. Árjegyzékét a vállalat minden érdeklődőnek készséggel ingyen ér bérmentve küldi meg.

* **Rozsdának ellenálló buza-fajta.** Az ország minden részéből folytonosan érkező rozsdakárjelentések következtében fontos dolognak tartjuk annak hangoztatását, hogy az eredetileg angol származású u. n. somogyi tarbuza ez évben is feltűnően ellenállott a rozsdának. — Marton Andor a Torontálmegyei gazdasági egyesület titkára és Torontálmegye gazdasági előadója volt az, ki évekket ezelőtt első ízben felhívta az irányadó körök figyelmét ezen buza-fajtának a rozsdá iránti nagy ellenállóképességére s kinek ez iránybani megfigyeléseit az idei év is teljesen beigazolta. Marton Andor ezen buza-fajtát Torontálmegyében 1897-ben szintén meghonosította s azóta több ezernyi holdon termelik ott kitűnő eredménynyel. A rozsdának ez évben is nagy mértékben képes volt ellenállni. Mig a Torontálban általánosan termelni szokott bánáti buzát ez évben teljesen ellepte a rozsdá, addig az ott meghonosított somogyi buza még manap is teljesen üde s gyönyörű zöld színű. A kik érdeklődnek e buza-fajtának rozsdá iránti ellenállóképessége s egyéb jeles tulajdonságai felől, azok Marton Andornak ittvarnoki (torontálmegyei) gazdaságában erről személyes meggyőződést szerezhetnek.

* **Megőrült, mert nem lehetett katona.** Lukácsi Mihály bajóthi legényt több társával besorozták katonának, de bár a pajtasait mind behívták szolgálattételre, őt a póttartalékba helyezték. Nagy szűgyen lehet ez Bajóthon, mert a községben ritka legény kerüli el a rendes katonasort. Ez a szűgyen sehogy sem hagyta nyugodni a derék legényt s annyit foglalkozott a katonakérdéssel ébren és álmában, hogy végre is rögeszméjévé vált a katonaság. Fából kardot faragott magának s utozahosszán katonai vezényszavakat kiabált, zót kardjával a hatvágást és különféle fogásokat oly sűrűn és veszedelmesen mutogatta, hogy beszállították a helybeli Kolos-kórházba, hol folyton azt hangoztatja: Hej de sokat kell szenvedni a katonáknál! A szerencsétlen legényt rokonai többször meglátogatják, kiknek aztán újságolja, hogy szakaszvezetőnek nevezte ki őt a király.

IRODALOM.

A Műveltség Könyvtára.

A hazai tudomány kiváló férfiai egy népszerűen tudományos vállalat megalkotására csoportosultak, melynek az a célja, hogy az igazi modern műveltség csarnokát a nagyközönség számára megnyissa. „Mű-

veltség Könyvtára" czimen kerül a nagy-közönség elé az a tizenkét kötetre tervezett nagyszabású vállalat, mely arra van hivatva, hogy a tudományos haladás eredményeit, melyek csak elszórtan és hézagosan szoktak a közönség elé kerülni, nem tudákos, hanem élvezetes irodalmi formában, gyönyörűen kiállított illusztrált kötetekben közvetítse a hazai társadalom azon rétegeivel, melyek az igazi műveltséget, az alapos felvilágosítást keresik, de azt csakis művészi feldolgozásban fogadják el. A Műveltség Könyvtára, melyet az Athenaeum irodalmi és nyomdai r. társulat a modern könyvtechnika minden eszközének felhasználásával tizenkét nagyalakú, 40—45 ives, gazdagon illusztrált és remek műmellékletekkel díszített kötetben ad ki, folyó év vége felé indul meg.

Az egyes kötetek a következő anyagot fogják felölelni:

I. *A technika vívmányai.* Ez a kötet könnyed előadásában tárgyalja a feltaláló elme óriási vívmányait az utolsó 100 év alatt.

II. *Kozmográfia.* A világrend törvényei, a föld fizikai rajza és csillagászat.

III. *Az ember.* Ez a munka az ember eredetét, egyéni, faji sajátosságait, testi és lelki életét, társadalmi fejlődését, betegségeit és azok okait és végül az észszerű életmód szabályait fogja tartalmazni a tudományos eredmények alapján, vonzó, élvezetes alakban.

IV. *A művészet könyve.* Egészen eredeti, új feldolgozásban nemcsak a képzőművészetek történetét fogja tárgyalni, hanem a műremek helyes szemlélésére és megítélésére is utmutatással fog szolgálni.

V. *A természet világa.* Nem mutató felsorolása az állat-, növény- és ásványvilágnak lesz e munka, hanem nagy vonásokban és érdekes csoportosításban bele fog világítani a természet életébe.

VI. *A föld és lakói.* Ez a kötet a tulajdonképpeni földrajz anyagát a föld körüli séta formájában nyújtja.

VII. *Művelődéstörténet.* Az emberiség erkölcsi és szellemi fejlődésének előadása a történeti élet kezdeteitől fogva egészen a legfejlettebb kulturális állapotokig.

VIII. *Magyarország története* egy kötetben.

IX. *Az ó kor és középkor története* egy kötetben.

X. *Az újkor és legújabb kor története* egy kötetben.

Ezek a történelmi munkák eredeti új feldolgozásban a legújabb tudományos szempontokból fogják tárgyalni ezt az ismeretanyagot úgy, hogy a magyar közönség e könyveket haszonnal és élvezettel fogja olvasni.

XI. *A Magyar Irodalom Történetét* és

XII. *A Világirodalom Történetét* is egy-egy kötetben fogja a Műveltség Könyvtára közölni.

A Világirodalom Története is ujszerű rendszerben készül, amennyiben első sorban az emberiség általános szellemi életét és a népek irodalmának egymásra való hatását fogja tárgyalni.

Amint e tervezetből kitűnik, a Műveltség Könyvtára nemcsak terjedelménél és összeállításánál fogva lesz a magyar közönségnek nélkülözhetetlen irodalmi kincse, hanem emellett, hogy minden egyes kötet a szak tudós kezében is megállja helyét, eredeti összeállításában és felfogásában egész különleges vállalat lesz, amely sokkal közelebb áll a művelt nagyközönség tényleges igényeihez, mint akár a valóságos szakmunkák, akár pedig egyéb, az egyes szakmákról megjelent részletes könyvek.

Az egyes kötetek szerkesztőinek sorából egyelőre megnevezük Alexander Bernát, Acsády Ignác, Cholnoky Jenő, Fereny Zoltán, Kövesligethy Radó, Lenhossék Mihály, Marczali Henrik, Térey Gábor stb. kiváló szaktudósaink nevét.

REGÉNYCSARNOK.

Utazás a nők körül.

Irta: **Dr. Kovács Zoltán.** 3

Ez mind igen szép — mondja az utazó — de mondok én magának valamit kedves barátom, nem kaphatnék én olyan feleséget, aki még egyszer sem volt férjnél. A derék Jana-Huki nagyot néz e kérdésre, lobigyeszti ajkát s csaknem fitymálva mondja „oh igen, van olyan is”, de arczán meglátszik, hogy nincs valami kedvező véleménynyel a barbár európai izlés felől.

Igen rossz, de minden esetre érdekes a nő helyzete az amerikai vadak között. Itt az asszony követi férjét háboruba s vadászatra, csak hogy míg a férfi csupán fegyverét hordozza, addig az asszony czepeli utána a mindenféle pereputyot, esetleg 8—10 gyereket is. Este pedig, mikor a férj uram a napi fáradság után a szabadban pihenni tér, az asszony még előbb kábitó italokat készít neki, melytől ha lerészegedik, kedves nejét csupa szeretetből eldöngeti. Ha pedig az asszony megvénül — akarom mondani megöregszik — akkor hű férje más asszony, és pedig természetesen fiatal asszony után néz s ezzel együtt, valamint édes gyermekeinek közreműködésével rakják el esténként a megvénült asszonyságot. Ha azonban a család tető alá, sátorba kerül, ott egyszerre megfordul a koczka, az asszony lesz ur a háznál, az erősebb nemnek moczcanni sem szabad.

Ha pedig véletlenül férj uram megfeledkeznek magáról, s hangosabban talál beszélgetni, úgy kedves, odaadó neje oly gyengédséggel figyelmezteti kötelességére, hogy két hétig is jeges borogatásra lenne szüksége.

A néger hasznos állatnak tekinti a nőt, a szamojedeknél pedig nemcsak egy asztalnál nem ülhet a nő a férfakkal, de még ugyanazon ajtón sem járhat ki s be.

Oroszországban a pártában maradt leány — hacsak nem apáczá — általános guny tárgya. Amely leány pártában érte el a huszonötödik élet, felindul, ha szegény — mint ő nevezi — zarándokutra, ha gazdag, ugynevezett kéjutazásra és néhány év múlva, mindkét esetben úgy kerül elő, mint fiatal, bánatos kis özvegy. Özvegy asszonyban itt olyan bőség van, amilyen hiány 26 éves leányokban, csak hogy az olyan kis özvegyek, akik férjeiket soha sem látták, sokkal számosabbak, mint azok, kik maguk rendezték férjük temetését. Innen van az, hogy az orosz illem tilt minden czélzást az özvegy jelenlétében a megboldogultra, ami talán nem is csoda.

A nők társadalmi helyzetének megfelelően a formszerű házasság is a civilizáció és a kulturális haladás szerint fejlődött s aludt ki. Eredetileg az egyesülés a vérokonsági kötelékekre s az időtartamra való tekintet nélkül nőrablás útján jött létre.

Afrikában a kaffer törzseknél, ha a fiatal ember házasodni akar, néhány pajtást szerez magának, kikkel egy sötét éjjel kiválasztott dulcineája sátrához lovagol s miközben körülveszik a sátrót s öten-hatan

bemennek, hogy a leány apját jövetelük czéljáról értesítsék, az alatt a fiatal ember a leányt veszi üldözőbe, ki proforma segítségért kiabál. Az éktelen lármában a már jó előre összegyűlt vén asszonyok felugrál-
nak, a vőlegény után rohannak, hogy dorongokkal, kövekkel s más ilyen simogató szerszámokkal fölfegyverkezve, a vőlegénye előtt bujósdi játszó leányt megvédelmezzék. Szerencsés az a férfi, aki csak 1—2 koponyatöréssel s kék-zöld folttal s nem nagyobb s súlyosabb véres emlékekkel tér meg édes feleségével a kedélyes leánynézőből.

(Vége következik.)

NYILTTÉR.

MATTONI

Erzsébet Sófürdője.

Gyógyhely Budapest (Budán).

Idény: április 15-től október 15-ig.

Kiváló gyógyhatással bír női bajokban és testi bántalmakban.

Rendelő orvos: **dr. Polgár Emil.**

Egészséges fekvés Jutányos lakások. Jó vendéglő. Villamos vasuti összeköttetés a fővárossal.

Fürdőberendezések

ami jó, olcsó és egyszerű

légszesz-vízvezeték

berendezést óhajt, annak ajánljuk megtekintésére

Gerő József-féle

légszesz-, vízvezeték berendezési mintaraktárt, Hatvan-u. 4 sz.,

ahol a választékos és legizibesebb kivitelben már kész minadarabok után a megrendelő kívánsága szerint jöttállás mellett végeztetne minden e szakmába vágó munkák, a számos megrendelés melyekkel elhalmozzák feltétlen bizalmat biztosít részére a megrendelők részéről.

Megrendelések úgy helyben, — mint vidéken gyorsan és kifogástalanul eszközölhetnek.

Telefon 328

A legolcsóbb
bevásárlási forrás
Székely Jenő és Társa
utod.
uri és női-divat
cipőraktár cégnél

Piac-
és Szent-Anna-utcas.
sarkán.

Oriási választék
 érkezett raktárra
 szebbnél-szebb
RUHADISZEKBŐL,
 CSIPKÉK,
 Guirlandok,
 NAPERNYŐK,
 DIVAT- és BŐR-ÖVEKBŐL,
BOSZNAY J. és TÁRSA
 divataruhazaba,
 Debreczen, Kossuth-utca 5. sz.

Hajdusági
 Bajuszpedrő.

Szép bajusz

nyerhető a híres Hajdusági
 bajuszpedrő használata által,
 mely legjobb az összes bajusz-
 pedrő készítmények között.
 A bajuszt nem törli, nem
 tépi, mindég szép állásban
 tartja és soha sem kemé-
 nyedik meg.

Egy doboz ára 50 fillér.
 Kapható:
 Dr. Rotschnek V. Emil
 utóda

Gr. sz. Nagy Ferencz
 gyógyszerésznél
 Debreczen, Kossuth-utca 8. sz.
 Valamint Tóth Péla gyógyszer-tárában.

A ki
 olcsón, jól, praktikusán és modernül
 építkezni akar

forduljon
BORSODY I. S. építész
 irodájához Debreczenben Hunyadi-u. 21.

Templomok, városi lakóházak ká-
 télyok, iskolák, fürdők, gyárak, gazdasági
 épületek stb. tervezését vagy elkészítését,
 nedves lakások szárazzá tételét, betoniro-
 zást vagy bármily építkezéshez tartozó
 munkát elvállal.

Építkezésekre törlesztéses kölcsönt
 előnyösen eszközöl ki. — Biztos sikerrel
 előkészít a kölcsön, olcsó és gyorsan me-
 teri vizsgálat. Építő munkások ak olcsón
 készít tervrajzokat, költségvetést.

**A fürdőre utazó közönség
 figyelmébe!**

Ajánlja az amerikai ve-
 gyészeti ruhatisztító in-
 tétet Vár-utca és Csa-
 pó-utca sarok, a hol a
 legnagyobb gondtal és szak-
 értelmekkel végeztek min-
 dennemű férfi és női ruhák,
 kelegyeknek stb. tisztítása,
 valamint kifogá talan javítása.
 A felvállalt ruhákat megbízói
 kívánatára a csomagolás külön
 felszámítása nélkül bárhova
 elküldi.

30 krajczár
 1 liter kitünő hegyi bor kivá-
 natra házhoz szállítva a
MOLNÁR JENŐ
 Szent-Anna-utca 36. sz. a.
 ujonnan megnyitott fűszer, cse-
 mege- és bor üzletében.

**Mindennemű gyógy és
 ásványvizek**

a legfrissebb töltésben kaphatók:

Fritsch Károly

fűszerár-üzletében,
 Fötér, a „Bika“-szállodával szemben.

1 liter
Borhegyi borviz

8 krajczár,
 mely kitünő, üdítő egészséges
 ital, kapható

Mayer Jenőnél

előbb
 Geréby Fülöp utóda Debreczen.

MIHALOVITS J.

gyógyszertára s gyógyszerészeti műlaboratoriuma a „Kigyó“-hoz
 DEBRECZENBEN, FÖTÉR, 31-IK SZÁM.

Ajánlja a következő közkeveltségnek örvendő készítményeit:

Harmat-crème arcszépítő s bőrápoló kenőcsét, mely tel-
 jesen ártalmatlan, nem zsíroz, tehát nap-
 pal is használható s az arcnak üdeséget, finomságot s hamvasságot
 kölcsönöz. Az arcot tisztítja s fehériti. Kiváló eredménnyel használható
 arcvörösség, májfolt, sömör, szeplő s egyéb tisztátalanságnál. 1 tégely
 harmat-crème ára 1 korona. A kréméhez használandó poudert, a

Harmat-arczpor, mely az arcnak üde, ifjú színt köl-
 csönöz, háromféle színben kapható
 u. m.: fehér, rózsás s crème színben. Kitünő illata, teljesen ártalmatlan
 volta s finomsága által vetekedik minden más készítménnyel. Jól ta-
 pad és igen jól fed. **Próbadoboz ára 50 fillér.** — **Nagyobb**
dobozé 1 és 2 korona. — **A Mollitergin,** legkiválóbb arcz s külö-
 nösen kézborápoló folya-
 dék, mely a bőrnek selyemszerű légyságot, bársonyszerű finomságot
 kölcsönöz. Fehériti az arcz s kéz bőrt. Teljesen ártalmatlan. Nem zsíroz
 s nem piszkítja a ruhát. Hatása bámulatos és rögtön! Napégette vagy
 szélkifújta kezeket vagy arczbőrt a legrövidebb idő alatt üdév, finommá
 tesz. Megbarnult kezeket, eldurvult kéz bőrt fehérré, puhává változtat.
Egy üveg Mollitergia ára 1 korona.

Szomorodni borból kiváló gondtal készült gyógyborok, melyek gyógyérték tekintetében versenyeznek minden e nemű készítménnyel.

Nagy raktár bel- és külföldi gyógyszerkülönlegességekből.

Növényi-hajszesz. Meggátolja a hajkihullást, a fejbőr
 megkorpásodását, a hajvégek meg-
 törését s megóvja a fejbőr betegségektől. Illata kellemes. Hatása biztos. Hasz-
 nálata egyszerű. Nem zsíroz, Nem piszkítja a fehéreneműt. Teljesen ártal-
 matlan. Elősegíti a hajnövést. 1 üveg hajszesz ára 1 vagy 2 korona.

Növényi hajkenőcs. Azok részére,
 akik a folya-
 dékot nem kedvelik s inkább a kenőcsnek barátai, készül ugyanolyan ható
 anyagból s ugyanolyan kiváló hatású hajkenőcs is, mint a Borsos-féle
 hajszesz. Ezen hajkenőcs is teljesen ártalmatlan. Hatása gyors, biztos!
Egy tégely hajkenőcs ára 1 korona. — **A Mihalovits-féle** —
Iztelen csukamájolaj teljesen istelen s szagtalan ké-
 szítmény, mely undort nem
 okoz s e végből a gyermekek azt szívesen szedik. — **A Mihalovits-féle**
China-bor, China vas-bor, Condurangó-bor,
Pepsin-bor

Egy üveg ára 1 korona 60 fillér,